

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců Mgr. Jaroslava Škopka a Mgr. Lukáše Pišvejce ve věci

žalobce: L. K., t. č. ve V.

proti
žalované: Vězeňská služba České republiky, Věznice Ostrov nad Ohří
sídlem Vykmánov 22, 363 01 Ostrov nad Ohří

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v nesprávném provádění srážek z účtu dlužníka žalobce zřízeného a vedeného Vězeňskou službou České republiky, Věznice Ostrov nad Ohří

takto:

- I. Určuje se, že zásah žalované spočívající v neprovádění srážek z účtu povinného zřízeného a vedeného Vězeňskou službou České republiky, Věznice Ostrov nad Ohří, na uspokojení pohledávky žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účet povinného, která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, je nezákonný.
- II. Vězeňské službě České republiky, Věznici Ostrov nad Ohří, se zakazuje pokračovat v porušování žalobcova práva na uspokojení vykonatelné pohledávky, spočívajícím v neprovádění srážek z účtu povinného zřízeného a vedeného Vězeňskou službou České republiky, Věznice Ostrov nad Ohří, na uspokojení pohledávky žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účet povinného,

která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu.

- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 1.200 Kč ve lhůtě do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žaloba se v části, v níž se žalobce domáhá zaplacení částky 6.792 Kč, odmítá.

Odůvodnění:

I.

Nezákonný zásah

1. Žalobce se žalobou domáhal ochrany před nezákonným zásahem, který měl spočívat v tom, že mu žalovaná za poslední dva měsíce před podáním žaloby nevyplatila na jeho pohledávku žádnou částku z peněžních prostředků povinného J. T., narozeného dne, a zkrátila tak žalobce v jeho právu na vyplacení pohledávky nezákonným zásahem.

II.

Žaloba

2. K odůvodnění žaloby žalobce uvedl, že odsouzený J. T. od 15. 5. 2018 vykonává trest odnětí svobody ve Věznici Ostrov nad Ohří, kam byl přemístěn z Věznice Valdice.
3. Usnesením Okresního soudu v Pardubicích ze dne 3. 3. 2017, č. j. 45 E 9/2017-18, soud nařídil podle vykonatelného platebního poukazu ze dne 24. 10. 2016, č. j. 123 C 41/2016-14, k uspokojení pohledávky oprávněného (žalobce) ve výši 112 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. z částky 112 000 Kč od 13. 9. 2010 do zaplacení, výkon rozhodnutí příkázáním peněžité pohledávky, kterou má povinný J. T. za dlužníkem povinného Vězeňskou službou ČR, Věznicí Valdice z důvodu úschovy a správy peněžních prostředků na účtu povinného. Povinný je povinen zaplatit oprávněnému na náhradu nákladů výkonu rozhodnutí 300 Kč a České republice (dále jen „ČR“) – Okresnímu soudu v Pardubicích soudní poplatek za návrh na výkon rozhodnutí ve výši 5 600 Kč.
4. Generální ředitel Vězeňské služby ČR vydal nařízení č. 14/2018, kterým se stanoví postup při rozúčtování pracovní odměny vězněných osob a postup při správě a evidenci jejich finančních prostředků (dále jen „NGŘ č. 14/2018“). Žalobce konkrétně odkazoval na § 16 odst. 1-7 tohoto nařízení.
5. Povinný J. T. má pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“). Ze znění § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu i z výroku III. nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, je zřejmé, že odsouzený může disponovat s oběma polovinami zaslaných peněz (byť k rozdílným účelům) od okamžiku jejich přijetí, nikoliv s jednou polovinou na podúctu rezerva „R“ až po rozúčtování pracovní odměny v následujícím měsíci. Ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu ani uvedený nálezu Ústavního soudu rovněž nerozlišují pohledávky podle osoby oprávněného. Ustanovení § 16 odst. 5 a 6 NGŘ č. 14/2018 jsou tak v rozporu se zákonem a Vězeňská služba ČR přesáhla meze své pravomoci.

6. K ustanovení § 25 zákona o výkonu trestu se vyjádřil Krajský soud v Hradci Králové v usnesení ze dne 14. 5. 2018, č. j. 26 Co 140/2018-52, takto: „*Výkonem rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky lze postihnout pohledávku, kterou má povinný vůči svému dlužníku, jejímž předmětem je peněžité plnění. V souzené věci se povinný nachází v postavení odsouzeného, kterému jsou zasílány peníze do výkonu trestu, které jsou převáděny na účet povinného, který je zřízený a vedený věznicí, neboť odsouzený nesmí mít u sebe během výkonu trestu finanční hotovost. Režim nakládání s tímto příjmem peněz odsouzeného je upraven v ustanovení § 25 zákona, ale jde o úpravu práva odsouzeného disponovat se svou pohledávkou, když z tohoto ustanovení nevyplývá žádné omezení pro eventuální výkon rozhodnutí či exekuci.*“ Výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky je tak možno provádět z účtu odsouzeného pro jakoukoli vykonatelnou pohledávku.
7. Povinnému J. T. je do věznice Českou správou sociálního zabezpečení zasílán invalidní důchod ve výši 4 529 Kč.
8. Ústavní soud pod bodem 67 odůvodnění nálezu sp. zn. IV. ÚS 1351/16 vyslovil, že stran strhávání peněžních prostředků došlých osobě ve výkonu trestu odnětí svobody do věznice (na základě pravomocného a vykonatelného exekučního příkazu) je třeba předně uvést, že Vězeňské službě skutečně nepřísluší zkoumat, z jakého zdroje pocházejí peněžní prostředky zaslané osobě ve výkonu trestu odnětí svobody do věznice. Taková povinnost stíhá správce daně.
9. Tímto se žalovaná řídí a z jedné poloviny zaslaných peněz povinnému do věznice provádí srážky ve prospěch ČR – Okresního soudu v Pardubicích na základě exekučního titulu, který je současně exekučním titulem ve prospěch žalobce. Žalovaná srážky začala provádět od února 2018.
10. Rozhodnutími ředitele Věznice Ostrov nad Ohří ze 14. 6. 2018 a 13. 7. 2018 byla povinnému J. T. uložena povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 5-2018, resp. 6-2018 ve výši 1 500 Kč, a to do 30 dnů od právní moci těchto rozhodnutí. Obsahem odůvodnění těchto rozhodnutí bylo, že srážkou z přijatých peněz bylo uhrazeno 1 500 Kč.
11. K takovému postupu se vyjádřil Krajský soud v Hradci Králové pod bodem 32 odůvodnění rozsudku ze dne 26. 4. 2018, č. j. 31 A 3/2017-51: „*Žalobce dále namítl, že k předmětné srážce došlo dříve, než bylo rozhodnutí ředitele věznice pravomocné a vykonatelné. Je pravdou, že ředitel Věznice Valdice ve svém rozhodnutí stanovil žalobci povinnost uhradit náklady výkonu trestu “do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí”, přesto již téhož dne žalovaná provedla srážku z peněžních prostředků nacházejících se na žalobcově účtu “R”. Bezpochyby jde o postup nesprávný, neboť neodpovídá formulaci o stanovené lhůtě ve výroku rozhodnutí.*“ (stejně viz rozsudky téhož soudu ze dne 27. 4. 2018, č. j. 30 A 62/2017-49 a 30 A 93/2017-48).
12. Žalovaná tímto nesprávným postupem předbíhá v pořadí jiné oprávněné včetně žalobce. Pohledávka z neuhrazených nákladů výkonu trestu není při exekuci na účet odsouzeného nikterak upřednostněna před pohledávkami jiných oprávněných.
13. Povinnému je do věznice zasílán invalidní důchod vždy po 20. dni v kalendářním měsíci, tj. po rozúčtování pracovní odměny, které se provádí zpravidla 14. dne v měsíci.
14. Dne 23. 1. 2018 byl povinnému do věznice zaslán invalidní důchod ve výši 4 598 Kč a převeden na účet povinného a rozdělen na dvě poloviny – částka 2 298 Kč na podúčet s označením „O“ a částka 2 298 Kč na podúčet s označením „R“. Dne 14. 2. 2018 byla z podúčtu „R“ sražena částka 1 500 Kč na náklady výkonu trestu (nesprávný postup – viz

výše), zbývající částka 798 Kč byla převedena na poučet „E“ a téhož dne odeslána Okresnímu soudu v Pardubicích na úhradu pohledávky státu ve výši 5 600 Kč. Správně však Okresnímu soudu v Pardubicích měla být odeslána částka 2 298 Kč, a to nejpozději druhý den po obdržení peněz, tj. 24. 1. 2018.

15. Stejně mělo být naloženo s polovinou důchodu, který byl povinnému zaslán dne 20. 2. 2018 ve výši 4 596 Kč (tj. 2 298 Kč) a dne 20. 3. 2018 ve výši 4 529 Kč (tj. 2 264 Kč); pohledávka státu by byla splacena a dále již měla být hrazena pohledávka žalobce. Žaloby v této věci jsou vedeny u Krajského soudu v Hradci Králové.
16. Dva měsíce před podáním této žaloby až do 14. 6. 2018 měl povinný na podúctu „R“ částku 2 264 Kč, do 13. 7. 2018 částku 2 264 Kč a do podání žaloby částku 2 264 Kč; tyto měly být vyplaceny na pohledávku žalobce. V součtu žalovaná nevyplatila na pohledávku žalobce částku 6 792 Kč.
17. Žalobce zdůraznil, že v okamžiku připsání invalidního důchodu na účet povinného se stále jedná o jiný příjem chráněný ustanovením o nezabavitelné částce (viz bod 64 odůvodnění nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1351/16). Ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb. je tak v rozporu se zákonem a ani pro neuhrazené náklady výkonu trestu nelze postihnout nezabavitelnou část důchodu.
18. Vůči příjmům uvedeným v § 299 odst. 1 o. s. ř. nelze uplatnit výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky. Z poloviny invalidního důchodu (podúčet „R“) může povinný o své vůli hradit pouze vykonatelné pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu (viz výrok III. nálezu Ústavního soudu), nikoliv dosud nevykonatelnou pohledávku z nákladů výkonu trestu. Pokud povinný nespotřebuje polovinu invalidního důchodu na úhradu vyjmenovaných pohledávek (podúčet „R“) anebo tuto polovinu nechce spotřebovat, v okamžiku připsání na účet povinného nové dávky důchodu tato nová dávka získává ochranu o nezabavitelné částce a nespotřebovaná část důchodu z předchozího měsíce ji ztrácí a stává se úsporou, tj. jinou peněžitou pohledávkou postižitelnou výkonem rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky.
19. Vězeňská služba ČR se mimo meze zákona pasovala do pozice jakéhosi přezkumného orgánu nadřazeného soudům, který je oprávněn přezkoumávat (ne)zákonnost exekučních příkazů (usnesení, kterým je nařízen výkon rozhodnutí), osobu oprávněného, a výkon rozhodnutí zastavovat či neprovádět.
20. Žalobce navrhl, aby soud I. rozhodl tak, že zásah žalované, spočívající v nevyplacení částky 6 792 Kč z peněžních prostředků povinného J. T., narozeného dne, na pohledávku žalobce, je zásahem nezákonným, II. zakázal žalované, aby pokračovala v porušování žalobcova práva, spočívajícím v neprovádění výkonu rozhodnutí ve prospěch žalobce nařízeného usnesením Okresního soudu v Pardubicích ze dne 3. 3. 2017, č. j. 45 E 9/2017-18, a III. přikázal žalované, aby na pohledávku žalobce ve výroku II. vyplatila částku 6 792 Kč.
21. Podáním ze dne 10. 9. 2018 žalobce žalobu doplnil. Uvedl, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 12. 2017, č. j. 6 As 317/2017-38, mimo jiné uvedl: „... není tedy rozumného důvodu vykládat ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody tak, že polovina přijatých finančních prostředků musí zůstat odsouzenému plně k dispozici. Polovinu lze použít na úhradu pohledávek stanovených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a polovinu, pokud je mu volně k dispozici, může použít jen takovým způsobem, jaký zákon stanoví. Jestliže má však odsouzený další neuhrazené splatné dluhy, které nespadají

pod § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, a jeho finanční prostředky podléhají exekuci nařízené v souladu se zákonem, nemohou být odsouzenému k dispozici.“

22. Z uvedeného je dle žalobce zřejmé, že žalovaná je povinna z podúctu exekuce „E“ povinného provádět srážky na základě usnesení Okresního soudu v Pardubicích ze dne 3. 3. 2017, č. j. 45 E 9/2017-18, do výše 5 600 Kč ve prospěch ČR – na účet Okresního soudu v Pardubicích (toto žalovaná provádí). Na základě téhož usnesení je žalovaná povinna z podúctu „O“ povinného provádět srážky ve prospěch žalobce (toto žalovaná neprovádí).
23. Z každého invalidního důchodu povinného ve výši 4 529 Kč je na podúčet „O“ převedena částka 2 265 Kč, ze které se povinnému v souladu s § 16 odst. 8 zákona o výkonu trestu ponechá 100 Kč (výše sociální poukázky) a zůstatek ve výši 2 156 Kč za každý měsíc je žalovaná povinna vyplatit žalobci. Za dva měsíce před podáním žaloby tak žalovaná nevyplatila na pohledávku žalobce $2 \times 2\,165\text{ Kč} = 4\,330\text{ Kč}$, když pohledávka žalobce je v evidenci žalované jediná. Žalobce změnil návrh na vydání rozsudku tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 4 330 Kč na pohledávku žalobce vůči povinnému J. T.
24. Žalobce dodal, že žalované při provádění výkonu rozhodnutí nepřísluší zkoumat původ peněz povinného, ani když je jí známo, že se jedná o invalidní důchod povinného. Povinný může současně pobírat více příjmů uvedených v ustanovení § 299 o. s. ř. a do věznice si může nechat zasílat jen jeden z nich. Nezabavitelná částka se ponechává jen u jednoho příjmu. Před vydáním usnesení nařizujícího výkon rozhodnutí soud provedl lustraci příjmů povinného a nezabavitelná částka zůstává povinnému u jiného příjmu, který není zasílán do věznice. V opačném případě by soud výkon rozhodnutí zastavil bez návrhu nebo na návrh povinného, a to se nestalo.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

25. Žalovaná ve svém vyjádření k podané žalobě uvedla, že povinný J. T. byl dne 15. 5. 2018 přemístěn z Věznice Valdice k dalšímu výkonu trestu odnětí svobody do Věznice Ostrov, kde je doposud. Ve věznici povinný není pracovně zařazen, protože s ohledem na jeho zdravotní charakteristiku není ve věznici dostatek pracovních příležitostí. Povinný je poživitelem invalidního důchodu I. stupně, jehož výše potvrzená Českou správou sociálního zabezpečení ke dni 22. 5. 2018 činí 5 268 Kč, přičemž do Věznice Ostrov mu byla Českou správou sociálního zabezpečení od 17. 5. 2018 do 17. 8. 2018 zaslána měsíčně částka 4 529 Kč. Jedná se o jediný příjem povinného ve Věznici Ostrov, který je v souladu s ustanovením § 25 odst. 1 zákona o výkonu trestu převeden na jeho účet zřízený a vedený věznicí.
26. Věznice u povinného eviduje dvě pohledávky, které spadají pod pohledávky v souladu s ustanovením § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu. V prvním případě se jedná o pohledávku na základě usnesení č. j. 45 E 9/2017-18, a to pouze z části, kterou je příkazání peněžité pohledávky v částce 5 600 Kč OS Pardubice jako soudní poplatek za návrh výkonu rozhodnutí. Ve druhém případě se jedná o Exekuční příkaz soudního exekutora Mgr. Homoly č. j. 030 EX 17957/15-61 ze dne 4. 8. 2017 na částku 15 662 Kč ve prospěch oprávněného OS Praha 4.
27. Vzhledem k tomu, že povinný ve věznici nemá jiný příjem a jeho povinností je hradit náklady výkonu trestu v souladu s ustanovením § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu, hradí tyto náklady z již uvedeného příjmu, a to v souladu s ustanovením § 8 odst. 4 vyhlášky MS č. 10/2000 Sb. v částce 1 500 Kč za kalendářní měsíc na základě rozhodnutí ředitele

věznice.

28. Vzhledem k neuhrazeným pohledávkám uvedeným výše postupuje věznice při nakládání s peněžním příjmem povinného v souladu s § 25 zákona o výkonu trestu a ustanovením § 16 NGR č. 14/2018. U povinného dochází měsíčně ze strany věznice k následujícím finančním operacím: Na účet povinného je převedena částka zaslaná Českou správou sociálního zabezpečení ve výši 4 529 Kč. Ihned po dojití se tato částka rozdělí na poloviny, jedna polovina v částce 2 265 Kč se převede na podúčet osobní „O“ a druhá polovina v částce 2 264 Kč se převede na podúčet rezerva „R“. Z podúčtu „R“ jsou, po rozúčtování pracovní odměny (centrální rozúčtování ke 14. dni v měsíci – realizuje program PC), uhrazeny náklady výkonu trestu odnětí svobody v částce 1 500 Kč v souladu s § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu a zbylá částka 764 Kč se převede na podúčet exekuce „E“ a je odeslána k umoření části první pohledávky č. j. 45 E 9/2017-18 v celkové výši 5 600 Kč – soudní poplatky OS Pardubice, čímž dojde k vyčerpání všech finančních prostředků na této polovině přijatých finančních prostředků – po umoření první pohledávky bude realizováno splacení druhé pohledávky č. j. 030 EX 17957/15-61. Finanční prostředky z poloviny přijatých finančních prostředků, které jsou převedeny na podúčet „O“, slouží k osobní potřebě povinného, který je spotřebuje (bezhotovostně) při pravidelných nákupech ve vězeňské kantýně, případně pořízení léků. Paušální částka 500 Kč na dopravu a stravné odsouzeného při propuštění je povinnému blokována na podúčtu úložné „U“ již z Věznice Valdice.
29. K argumentům žalobce, že má pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, žalovaná uvedla, že z obsahu tohoto ustanovení a usnesení OS Pardubice č. j. 45 E 9/2017-18 ze dne 3. 3. 2017, ve znění jeho opravy ze dne 13. 3. 2017, je zřejmé, že žalobce není oprávněným ve smyslu tohoto ustanovení, neboť jeho pohledávka ve výši 112 000 Kč, s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p.a. z částky 112 000 Kč od 13. 9. 2010 do zaplacení, nespadá pod pohledávky taxativně uvedené v předmětném ustanovení zákona o výkonu trestu.
30. Žalovaná dále citovala výrok III. nálezu sp. zn. IV. ÚS 1351/16, podle kterého: *„Vězeňské službě České republiky – Věznici Karviná se zakazuje pokračovat v porušování základního práva stěžovatele na ochranu vlastnictví dle článku 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a na pokojné užívání majetku dle článku 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, spočívajícím v provádění srážek z účtu stěžovatele zřízeného a vedeného Věznici Karviná od 11. března 2016 v rozsahu jdoucím nad rámec stanovený § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, a přikazuje se jí, aby bezprostředně po doručení tohoto nálezu umožnila stěžovateli disponovat s jednou polovinou peněžních prostředků zaslaných mu na účet – do úhrady pohledávek stěžovatele vyjmenovaných v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb. však pouze za účelem hrazení poskytnutých zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění a na nákup podle § 23 zákona č. 169/1999 Sb. – a zbývající část peněžních prostředků užila na úhradu jiných vykonatelných pohledávek za stěžovatelem ve smyslu § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb.“* Tvzení žalobce dle žalované neodpovídalo výše uvedenému výroku, naopak žalovaná postupuje v kontextu s ním.
31. K odkazu na usnesení KS Hradec Králové č. j. 26 Cdo 140/2018-52 žalovaná uvedla, že je nemá k dispozici. S ohledem na předpisy vyšší právní síly však byla přesvědčená o tom, že se jednalo ze strany žalobce o zavádějící argumentaci, zvláště v tvrzení, že „... z tohoto ustanovení nevyplývá žádné omezení pro eventuální výkon rozhodnutí či exekuci.“

32. Rozsudek KS Hradec Králové sp. zn. 31 A 3/2017 ze dne 26. 4. 2018 neměla žalovaná k dispozici. Z rozsudku KS Hradec Králové sp. zn. 30 A 62/2017-49 ze dne 27. 4. 2018 citovala body 39 a 40: „Žalobce namítal i to, že k předmětným srážkám došlo dříve, než byla rozhodnutí pravomocná a vykonatelná. Je pravdou, že ředitel věznice Valdice ve svých rozhodnutích stanovil žalobci povinnost uhradit náklady výkonu trestu „do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí“ a přesto již téhož dne žalovaný provedl srážku z peněžních prostředků nacházejících se na žalobcově účtu „R“. Bezpochyby jde o postup nesprávný, neboť neodpovídá formulaci o stanovené lhůtě ve výroku rozhodnutí. Dle názoru krajského soudu se však nejedná o pochybení takové intenzity, které by ve svém důsledku vedlo ke zkrácení práv žalobce a naplnilo obsah pojmu nezákonný zásah ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s., neboť žalobci tímto postupem de facto žádná újma způsobena nebyla. Žalobce sice namítal, že mu postupem žalovaného byla znemožněna dobrovolná úhrada nákladů výkonu trestu, avšak ze správního spisu nevyplývá, a žalobce to ani netvrdí, že by vůbec kdy projevil úmysl předmětné náklady výkonu trestu dobrovolně hradit, což při jednání soudu potvrdil i žalovaný. Pokud žalobce současně namítl, že by se nedobrovolná úhrada mohla projevit v jeho hodnocení pro účely řízení o přechzení do věznice s mírnějším režimem či pro řízení o podmíněném propuštění, žalovaný k této (nutno podotknout, že pouze hypotetické) námitce ve vyjádření k žalobě vysvětlil, že plnění povinnosti odsouzeného uhradit náklady výkonu trestu odnětí svobody není součástí programu zacházení a nepromítá se do jeho hodnocení, jak je patrné z § 40 a § 41 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a z ustanovení § 36 a násl. vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb. Žalobce ostatně ani netvrdil, že by k těmto negativním důsledkům skutečně došlo. Navíc nelze přehlédnout, že žalovaný provedl předmětnou srážku z té části finančních prostředků, ke které měl žalobce v souladu s § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody omezené dispoziční právo, proto je v konečném důsledku bez praktického významu to, že ke srážce peněz došlo dříve, než by odpovídalo v rozhodnutí stanovené lhůtě. Krajský soud tedy uzavírá, že se v daném případě nejednalo o zásah, který by měl důsledky předpokládané právní úpravou poskytující ochranu před nezákonnými zásahy. V projednávané věci se tak nejednalo o zásah, který by bylo možno označit za nezákonný ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s.“
33. Žalovaná k tomu dále uvedla, že proti předmětným rozhodnutím ředitele Věznice Ostrov si povinný nikdy stížnost nepodal. Předmětná rozhodnutí jsou zpracovávána automaticky programem PC.
34. Vzhledem k tomu, že a) bylo bezpochyby prokázáno, že povinný ve výkonu trestu odnětí svobody nemá uhrazeny pohledávky taxativně uvedené v ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, a b) bylo bezpochyby prokázáno, že pohledávka žalobce jako oprávněného proti povinnému na základě usnesení OS Pardubice č. j. 45 E 9/2017-18 nepadá pod pohledávky taxativně uvedené v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, navrhla žalovaná, aby byla žaloba zamítnuta.

IV.

Replika a další vyjádření účastníků řízení

35. Žalobce namítl, že se žalovaná mýlila v tom, že exekučně lze z přijatých peněz vymáhat pouze pohledávky uvedené v ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu. Opětovně k tomu citoval z rozsudku ze dne 20. 12. 2017, č. j. 6 As 317/2017-38 – viz bod 21 shora – a uvedl, že je-li exekuce vedena pro pohledávky vyjmenované v ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, použije se na jejich úhradu jedna polovina přijatých peněz (tj. podúčet rezerva „R“ a podúčet exekuce „E“). Je-li exekuce vedena pro jiné pohledávky, použije se na jejich úhradu druhá polovina přijatých peněz (tj. podúčet osobní „O“) se

zohledněním § 16 odst. 8 zákona o výkonu trestu, aby odsouzenému na podúctu „O“ byla v kalendářním měsíci z přijatých peněz ponechána částka 100 Kč. Na pohledávku 45 E 9/2017-18 je tak žalovaná povinna provést úhradu z podúctu exekuce „E“ na úhradu soudního poplatku (toto provádí) a na pohledávku žalobce je žalovaná povinna provést úhradu z podúctu osobní „O“ povinného (toto neprovádí).

36. Žalovaná v duplice namítala, že ve výše uvedené věci se nejednalo o finanční prostředky pocházející z dávek důchodového zabezpečení. Jak již bylo žalovanou stranou doloženo ve vyjádření k žalobě, povinný J. T. je poživitelem invalidního důchodu I. stupně a jiné příjmy ve věznici nemá. Žalovaná eviduje k povinnému pohledávky, které spadají pod pohledávky v souladu s ustanovením § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu. Proto postupuje podle předmětného ustanovení zákona o výkonu trestu a v souladu s výroky nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1351/16 ze dne 6. 4. 2017. Zmíněný náleze se sice týkal konkrétního odsouzeného pobírajícího invalidní důchod a vykonávajícího trest odnětí svobody ve Věznici Karviná, nicméně svým významem dopadl na všechny odsouzené, kterým jsou na jejich účty vedené věznicí zasílány peněžní prostředky. Nálezem bylo Vězeňské službě ČR zakázáno pokračovat v porušování práva na ochranu vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na pokojné užívání majetku podle čl. 1 Dodatkového protokolu, spočívajícím v provádění srážek z účtů odsouzených v rozsahu jdoucím nad rámec § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu. Vězeňské službě ČR bylo přikázáno, aby ihned po doručení nálezu umožnila odsouzeným disponovat s jednou polovinou peněžních prostředků zaslaných jim na tyto účty – do úhrady pohledávek podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu však pouze za účelem hrazení poskytnutých zdravotních služeb nehrazených z veřejného zdravotního pojištění a na nákup podle § 23 zákona o výkonu trestu, a zbývající část peněžních prostředků užila na úhradu jiných vykonatelných pohledávek za odsouzeným ve smyslu § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu. Např. v odůvodnění usnesení ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. IV. ÚS 40/01, Ústavní soud mino jiné uvedl: „..., že *postavení odsouzených je upraveno speciálními normami, poněvadž jejich postavení to vyžaduje. Základní normou je zákon o výkonu trestu, který upravuje výkon trestu odnětí svobody tak, aby byl vykonáván jen takovým způsobem, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení osobní svobody. Děje se tak mimo jiné i tím, že upravuje práva a povinnosti odsouzených.*“ Zákon o výkonu trestu je tedy předpis speciální, který má přednost před předpisy obecnými. Žalovaná setrvala na svém původním vyjádření.
37. V podání ze dne 8. 10. 2018 žalobce dále uvedl, že povinný J. T. je poživitelem invalidního důchodu I. stupně ve výši 5 268 Kč, přičemž do Věznice Ostrov je mu měsíčně zasílána částka 4 529 Kč. Podle § 62 odst. 2 zákona č. 155/1995 sb. lze dohodu o srážkách z důchodu uzavřít jen pro pohledávky na výživném a na příspěvku na výživu a na úhradu přeplatku na důchodu, a to do částky, kterou lze srazit výkonem rozhodnutí. Rozdíl mezi výší přiznaného důchodu a zasílaného důchodu do věznice činí 739 Kč. Tato částka je u České správy sociálního zabezpečení použita k jinému účelu a odpovídá výši stanoveného výživného. Invalidní důchod povinného tak nepožívá ochrany o nezabavitelné částce a tato je povinnému ponechána u jiného příjmu, který není zasílán do věznice. Při provádění výkonu rozhodnutí žalované nepřísluší zkoumat původ peněz povinného. Přísluší jí pouze zkoumat, u kterých zaslaných peněz povinnému do věznice se nevyžaduje souhlas povinného s přijetím těchto peněz a pro které pohledávky je výkonem rozhodnutí postižena první nebo druhá polovina zaslaných peněz. Posouzení, u kterého z příjmů se ponechá nezabavitelná částka, přísluší jen orgánu, který exekuční příkaz vydal.

V.

Posouzení věci soudem

38. Vzhledem k tomu, že žalobce i žalovaná s takovým postupem souhlasili, rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) o věci samé bez jednání.
39. V souladu s § 87 odst. 1 s.ř.s. *soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.*

VI.

Rozhodnutí soudu

40. Předmětem sporu mezi účastníky je správnost postupu žalované stran nakládání s peněžními prostředky dlužníka žalobce (též vězně, dále jen „povinného“), které jsou vedeny na účtu zřízeném žalovanou. Žalobce konkrétně tvrdí dvě základní pochybení žalované – v první řadě to, že zahrnula svou pohledávku na náhradu nákladů spojených s výkonem trestu povinného mezi pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, dále pak skutečnost, že žalovaná v rozporu se zákonem neprováděla srážky z účtu povinného na uspokojení pohledávky žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účet povinného, která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu.
41. Pokud se jedná o první žalobní námitku, tj. žalobcem tvrzené neoprávněné zahrnutí pohledávky na náhradu nákladů spojených s výkonem trestu mezi pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, podle něhož platí, že *„neuhradí-li odsouzený rozsudkem stanovenou škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem, pro který se nachází ve výkonu trestu, pohledávky spojené s trestním řízením, pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhrady regulačních poplatků a doplateků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudní a správní poplatky a škodu nebo nemajetkovou újmu, kterou způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu, může k úhradě za poskytnuté zdravotní služby nehraně z veřejného zdravotního pojištění a nákupu podle § 23 použít pouze polovinu peněžních prostředků podle odstavce 1 věty první a zbývající část peněžních prostředků může použít jen na úhradu těchto pohledávek; to neplatí pro peníze výslovně zaslané na úhradu nákladů uvedených v odstavci 1 větě třetí“*, neshledal soud tuto námitku důvodnou. Právě citované ustanovení totiž operuje s pohledávkami označenými jako *„pohledávky spojené s trestním řízením“*. Legální definice obsahu daného pojmu je zakotvena v § 152 odst. 1 trestního řádu, který mezi náklady trestního řízení výslovně řadí i náklady spojené s výkonem trestu odnětí svobody. Ve smyslu staré zásady, podle níž jasná slova nepotřebují výklad (In claris non fit interpretatio), je tedy na první pohled jednoznačně patrné, že žalovaná postupovala zákonným způsobem, když pohledávku za povinným týkající se nákladů výkonu trestu odnětí svobody (konkrétně ve výši 1.500 Kč měsíčně) zařadila mezi pohledávky uspokojované v režimu § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu.
42. Pochybení žalované však soud spatřuje v neprovádění srážek z účtu povinného na uspokojení pohledávky žalobce v rozsahu jdoucím do poloviny finančních prostředků přijatých na účet povinného, která není určena na uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu. Žalovaná svůj postup odůvodnila odkazem na nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1351/16 ze dne 6. 4. 2017, který však podle soudu na projednávanou věc nedopadá. Je třeba si uvědomit, že Ústavní soud řešil jinou otázku, než

tu, která je předmětem sporu v nyní projednávané věci – a to sice, zda byl zákonný postup žalované za situace, v níž z účtu odsouzeného strhávala za účelem uspokojení pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu částku přesahující jednu polovinu peněžních prostředků zaslaných na daný účet, přičemž dovodil, že takový postup je protiprávní (v nyní projednávané věci je naopak sporným postup žalované, která nestrhává peněžní prostředky povinnému k úhradě pohledávek neuvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu). Žalovaná v posuzované věci měla vycházet z žalobcem citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2017, č. j. 6 As 317/2017 – 38, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „pokud má odsouzený neuhrazené dluhy vyjmenované v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, potom mu věznice polovinu zablokuje k úhradě těchto dluhů, které pak nelze uspokojovat nad rámec takto blokové poloviny finančních prostředků. Říká-li ovšem citované ustanovení, že odsouzený může k nákupům podle § 23 odst. 1 téhož zákona a úhradě zdravotních služeb v takovém případě použít pouze polovinu finančních prostředků přijatých na svůj účet, reflektuje tím toliko skutečnost, že má-li odsouzený k dispozici nějaké prostředky, zákon jej omezuje v tom, na co je může použít. Neznamená to ovšem, že celá tato polovina prostředků musí být nutně dostupná a vyčerpaná k uvedeným úhradám. (...) Polovinu lze použít na úhradu pohledávek stanovených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a polovinu, pokud je mu volně k dispozici, může použít jen takovým způsobem, jaký zákon stanoví. Jestliže má však odsouzený další neuhrazené splatné dluhy, které nespádají pod § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, a jeho finanční prostředky podléhají exekuci nařízené v souladu se zákonem, nemohou být odsouzenému k dispozici.“ Ve světle tohoto judikátu je proto nutné vnímat peněžní prostředky povinného, jež žalovaná převedla na „podúčet O“ (tj. polovina příjmu určená na úhradu pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu), toliko jako prostředky, k nimž má odsouzený omezeno dispoziční právo, v žádném případě se nejedná o příjem bez dalšího vyňatý z výkonu rozhodnutí. Nejvyšší správní soud se v citovaném rozsudku dále přiléhavě vyjádřil k institutu nezabavitelné částky (tj. části příjmu, která nepodléhá výkonu rozhodnutí) u osob ve výkonu trestu odnětí svobody, když uvedl, že „v případě exekučního postihu pohledávek osob nenacházejících se ve výkonu trestu odnětí svobody může dojít k jejich plnému zabavení a ochrana těchto osob spočívá v ponechání nezabavitelné části příjmu za účelem uspokojování základních životních potřeb povinného a jeho rodiny. Jiné pohledávky pak nemusí povinnému zůstat k dispozici na nákupy a zdravotní služby neuhrazené z veřejného zdravotního pojištění. Odsouzenému ve výkonu trestu odnětí svobody jsou jeho základní životní potřeby zajišťovány ve věznici, aniž by musel disponovat nějakými finančními prostředky. Není tedy rozumného důvodu vykládat ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody tak, že polovina přijatých finančních prostředků musí zůstat odsouzenému plně k dispozici.“ I povinný v projednávané věci má ze strany věznice zajištěno uspokojování základních potřeb (za tímto účelem je mu ostatně z příjmu strhávána částka 1.500 Kč k úhradě nákladů výkonu trestu – viz shora), k němuž slouží u osob nenacházejících se ve výkonu trestu nezabavitelná částka, proto neexistuje žádný relevantní důvod k nevyužití zbývající poloviny jeho příjmu k úhradě jeho jiných vykonatelných dluhů. Právě uvedené je ostatně v plném souladu s úvahami Ústavního soudu týkajícími se nezabavitelné částky, které jsou uvedeny v nálezu sp. zn. IV. ÚS 1351/16 ze dne 6. 4. 2017. Ústavní soud toliko vytykal správci daně, že se při svých úvahách nijak nevypořádal s institutem nezabavitelné části příjmu (viz body 63, 64 nálezu), v žádném případě ale daný nálezh nelze vykládat tak, že polovinu finančních prostředků zaslaných na účet odsouzeného nelze vůbec exekučně postihnout.

43. V části, v níž se žalobce domáhal, aby soud žalované uložil zaplatit částku ve výši 6.792 Kč,

soud žalobu odmítl. Podle § 87 s. ř. s. může soud v řízení o ochraně před nezákonným zásahem toliko a) určit, že zásah je nezákonný, b) zakázat, aby zásah pokračoval, případně c) přikázat obnovení stavu před zásahem. Zaplacení určité částky nelze podřadit ani pod jednu z výše uvedených alternativ, proto soud v dané části vyhodnotil žalobu jako nepřipustnou a podle § 85 ve spojení s § 46 odst. 2 s. ř. s. žalobce odkázal s daným nárokem na soud příslušný k občanskému soudnímu řízení.

VII.

Náklady řízení

44. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého má právo na náhradu nákladů řízení žalobce, jenž měl ve věci plný úspěch. Žalobce nebyl ve věci zastoupen a nedoložil výši svých hotových výdajů, proto mu za použití § 64 s. ř. s. náleží ve smyslu ustanovení § 151 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, náhrada dle vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu.
45. Žalobci náleží náhrada za čtyři úkony podle ustanovení § 1 odst. 3 písm. a) vyhlášky č. 254/2015 Sb. (písemná podání nebo návrhy ve věci samé), kterými se rozumí sepsání žaloby ze dne 30. 7. 2018, podání ze dne 10. 9. 2018, jímž byla žaloba doplněna, replika žalobce ze dne 24. 9. 2018 a podání ze dne 8. 10. 2018. Soud neuznal jako úkon podání žalobce ze dne 25. 10. 2018, neboť neobsahovalo žádnou novou relevantní argumentaci.
46. Dle § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb. činí výše paušální náhrady za jeden úkon 300 Kč. Proto soud žalované uložil, aby žalobci na náhradě nákladů řízení zaplatila **1.200 Kč**.

Poučení:

I.

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

II.

Žalobce může ve věci zaplacení částky 6.792 Kč podat do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku žalobu k věcně příslušnému okresnímu soudu (§ 249 odst. 1 o. s. ř.), a to tak, aby v této lhůtě žaloba došla k soudu příslušnému k občanskému soudnímu řízení.

Plzeň 7. listopadu 2018

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu